

Nr 41.

Av herrar **Åkerlindh** och **Mossberg**, om anslag till om- eller nybyggnad och förbättring av enskilda vägar i Värmland.

Den strävan, som på senare tid börjat göra sig gällande i vårt land att bereda så många som möjligt ett eget hem med utvecklingsmöjligheter att försörja sig och sin familj, har även av statsmakterna på ett glädjande sätt omfattats och vunnit understöd på flera olika sätt.

Ett led i dessa strävanden, då det gäller egna hem med jordbruk, är att få goda kommunikationer. Vad som gjort, att städer och stations-sambällen m. m. gått framåt och utvidgat sig, beror till stor del på deras goda kommunikationsleder, men på landsbygden på flera ställen i vårt land är denna fråga ännu olöst. Så t. ex. saknas det inom stora delar av Värmland ännu erforderliga vägar, och där det finnes vägar, äro dessa på långa sträckor nästan ofarbara. Från västra Värmland kan från ett område anföras, att då 1271 km. äro allmänna lands- och bygdevägar, finnas inom samma område 1514 km. s. k. enskilda vägar, som av lantmännen måste användas för att komma till allmänna lands- och bygdevägar och möjligen närmaste järnvägsstation. På vissa ställen kan det vara c:a 1½ mil till allmänna landsvägen. Dessa jordägare måste dock underhålla allmänna lands- och bygdevägar, som kunna ligga ända till 2 mil från där deras utfartsväg går ut till allmänna vägen. Huru skola dessa jordägare — ofta är det mindre sådana — kunna få någon hjälp med dessa vägar? Själva orka de ej bygga vägar, betungade som de förut äro med vägunderhåll, och deras jordbruk lider på grund av brist å goda vägar. Man kan ju invända, att staten har trätt emellen. Det har den också gjort, men det förslår ej. Inom Nordmarks härads vägdistrikt har man, oaktat statens bidrag till allmänna vägars ombyggnad, ej hunnit längre än att ombygga 138,47 km. sedan 1880 (se bil. nr. 1). Enligt

vad samma bilaga utvisar, återstår till ombyggnad 258,13 km. Vägarnas lutningsförhållanden framgå även tydligt av bil. nr. 1. Om det ej kommer att påskyndas fortare härefter, så dröjer det, ifall staten icke genom större anslag giver möjlighet till vägarbetets forcering, 66. år, innan detta distrikt får goda vägar. Inom samma distrikt finnes det dessutom enskilda utfartsvägar till en sammanlagd längd av 274,8 km. (se bil. nr. 1) av sämre art, än vad förut angivits och i Östra Värmland är icke tillståndet mycket bättre. Uppgifter därifrån skola inforas för att visa, att Värmland befinner sig i ett nödläge i fråga om vägar och att hjälp för de enskilda vägarna är med första önskvärd, om icke dessa mindre jordbrukare skola gå under.

Då vi hava kännedom om att anslag utgå till enklare vägar för vissa delar av Norrland, drista vi oss att tro, att riksdagen icke skall förbise Värmland utan på samma grunder bevilja anslag till enskilda bygdevägar i Värmland, som kunna byggas, omläggas, förbättras och sedan i en snar framtid intagas till allmänt underhåll.

Då förhållandet är sådant, och med tanke på den välvilja, som riksdagen visat vissa delar av Norrland, så våga vi vördsamt hemställa,

att riksdagen ville besluta, att som extra anslag för ombyggnad, eventuellt nybyggnad och förbättrande av enskilda vägar, som i en snar framtid kunna till allmänt underhåll antagas i Värmland, anslå för 1916 av statsmedel 100,000 kronor.

Stockholm den 23 januari 1915.

N. Gust. Åkerlindh.

A. Mossberg.

I motionens syfte instämma:

N. A:son Berg.

Axel Schotte.

J. P. Igel.

H. E. Nordström.

Nils Helger.

Rosarus Andersson.

Johannes Hedström.

Gustaf Flögnfält.

Alfred Persson.

Bilaga 1.

Uppgifter

å allmänna vägar och enskilda utfartsvägar inom Nordmarks härad, Värmlands län.

	Landsväg	Bygde- väg	Längd i kilom.	Bredd i meter	Lutnings- förhållan- den
<i>1:o Omlagda vägar.</i>					
<i>Backomläggningar.</i>					
1. Från Jösse härads rå genom Järns- skogs socken till Bjerns södra stenbro i Karlanda socken (om- lagd 1891).....	1	—	30.00	5 à 6	1.16
2. Från norska gränsen genom hära- det till Gillbergs härads gräns (1883—1887)	1	—	74.018	5 à 6	1.20
3. Karlanda kyrka — Skålerud (1906)	1	—	10.285	6	1.20
4. Fältokan — Bäckén (1902).....	—	1	2.816	6	1.20
5. Myrås — Sillebotten (1889)	—	1	2.634	5 à 6	1.16
6. Karlsfors — Utängen (1889)	—	1	1.145	6	1.16
7. Skillingsfors — Norska gränsen (1880)	—	1	10.277	5	1.14
8. Skillingsfors — Jösse härads rå (1913)	—	1	7.3	6	1.20
Summa	3	5	138.475	—	—
<i>2:o Icke omlagda vägar. (Backiga)</i>					
1. Från Bjerns södra stenbro — fortsättning av n:r 1 härovan — genom Karlanda — Silbodals och Blomskogs socknar till Dals- lands rå vid Gustafsors	(1)	—	45.—	3 à 4 4 à 5	1.20 1.4 à 5
2. Jösse härads rå — landsvägen i Boda östra	—	1	2.335	3.6	1.20 1.6
3. Jämnemon — Dalslands rå.....	—	1	13.811	3.6	1.20 1.8
4. Elgerud i Töcksmarks socken genom Östervallskogs socken till Järnskogs kyrka	—	1	38.675	3.— 3.6	1.6 1.10 1.16
5. Rommunäs bro — Norska gränsen vid Trosterud	—	1	26.—	3.6	1.20

	Landsväg	Bygdeväg	Längd i kilom.	Bredd i meter	Lutningsförhållanden
6. Samteg förbi Koppoms Bruk och Hofsten, genom Järnskogs och Skillingmarks socknar till Skillingfors	—	1	16.4	3 à 3.6	1.5 1.10 1.16
7. Viken väster om Asksjön till Klevan	—	1	7.200	3 à 3.6	1.8 1.16
8. Hjärperud—Kjällbyn	—	1	9.781	3 à 3.6	1.6 1.16
9. Grunnerud—Kyrkerud	—	1	24.63	3 à 3.6	1.4 1.8 1.20
10. Ingebyn—Lennartsfors	—	1	9.8	3.6	1.8 1.16 1.4
11. Ängbäck—Västra Trättlanda ...	—	1	10.74	3.6	1.8 1.16
12. Fölsbyn—Selen	—	1	9.152	3.6	1.6 1.16
13. Leverbyn—Holmedal	—	1	3.324	4 à 5.—	1.8 1.16
14. Södra Ström—Gillbergs härads rå	—	1	11.2	3 à 3.6	1.4 1.10
15. Rässbyn—Hämnäs	—	1	7.067	4 à 5.—	1.6 1.16
16. Tvärdalen—Långelanda	—	1	2.6	4 à 5.—	1.4 1.14
17. Holmedals kyrka — Upsal	—	1	7.136	3 à 3.6	1.4 1.16
18. Holmedals kyrka — Norska gränsen å Vängsfjället	—	1	16.515	3.— 3.6 5.—	1.4 1.16
19. Västra Fogelviks kyrka — Töcksmarks kyrka	—	1	7.6	4.— 4.5	1.6 1.16
20. Svensbyn, Dalslands rå	—	1	11.9	5.—	1.10 1.16
21. Skönnerud—Nybacka	—	1	1.419	4 à 5.—	1.10 1.16

	Landsväg	Bygdeväg	Längd i kilom.	Bredd i meter	Lutningsförhållanden
22. Blomskogs kyrka	—	1	0.325	5.—	1.30
23. Silbodals kyrka	—	1	0.080	5.—	1.12
24. Silbodals lastbrygga	—	1	0.255	5.—	1.20
25. Silleruds lastbrygga	—	1	0.175	5.—	1.16
26. Årjängs läkareboställe	—	1	0.189	5.—	1.12
Summa	—	25	258.135	—	—

Enskilda utfartsvägar.

Silleruds socken.

1. Svennebyn—Ölmheden	14.—
2. Trubbyn—Fintorp	15.—
3. Kestad—Höghult	10.—
4. Sanda—Tvängen	8.5
5. Åsebyn—Kärn	5.—
6. Tenvik—Leverhögen—Silbodals sockengräns	5.5
7. Fältokan—Byn—Takene—Bartveten	4.5
8. Myrås—Grinsbyn	2.—
9. Tranhem—Fjällene	2.—
10. Norane—Hummeltorp	3.—
11. Fältokan—Elgåna—Hult—Galteviken—Egenäs—Tobyn—Silleruds prästgård	15.—
Summa	84.5

Silbodals socken.

1. Silleruds sockengräns—Sillegårdsed—Högerud	5.5
2. Norra Ström—Ulfvestad—Djuf	7.—
3. Risviken—Tokil	4.—
Summa	16.5

Blomskogs socken.

1. Ed—Gilldalen—Vik	5.—
2. Lilla Boda—Allmänna vägen	3.—
Transport	8.—

Transport 8.—

3. Blomma—Bästelunda	5.—
4. Lofflund—Sundsbyn	5.—
5. Kalflund—Ekenäs	3.—
6. Källtegen—Söpplanda	1.—
7. Östra Trättlanda—Mon	1.—
Summa	23.—

Trankils socken.

1. Lennartsfors—Västra Boda—Skumsnäs	5.5
2. Lennartsfors—Traned	3.—
3. Skenhall—Sandviken	4.—
4. Gyltenäs—Blomma	2.—
Summa	14.5

Holmedals socken.

1. Bergerud—Stallarbyn—Kroken—Sandsjön	7.—
2. Holmerud—Björkviken	2.5
3. Rössbyn—Strufven	2.—
4. Selen—Solberg	1.5
5. Liane—Sollom—Myrvarv	3.—
6. Ögården—Hällesrud	1.—
Summa	17.—

V:a Fogelviks socken.

1. Sundsbyn—Dusserud—Ulfvi- ken	6.—
2. Vång—V:a Boda—Ö:a Boda —Mon—Båstenäs	12.—
3. Stommen—Öjersbyn—Läss- byn	4.—
<u>Summa</u>	<u>22.—</u>

Töcksmarks socken.

1. Övra Hån—Gråbol—Dalen ...	12.—
2. Övra Hån—Skrödene—Ring- stad	3.—
3. V:a Bön—Sanda—Östegård— Göttarbyn—Ulfvenäs	7.—
<u>Summa</u>	<u>22.—</u>

Östervallskogs socken.

1. Boviken—Amunderud—Boda	4.—
2. Navarsviken—Strømmer	3.—
3. N:a Ivarsbyn—Djurskog	9.—
4. N:a Ivarsbyn—Båttner—Gote	4.—
<u>Summa</u>	<u>20.—</u>

Karlanda socken.

1. V:a Bön—Kjesebotten—Hög —N:a Fors—landsvägen ...	8.—
2. Korsbyn—Liane—Ståltorp ...	3.—
3. Venacka—Mosserud—Herre- dalen—Gryttane	6.—
4. Venacka—Kytterud	1.—
5. Venacka—Smolmark—Mört- näs—Sörboheden, Vårdalen	1.3
6. Årstad—Håltebyn—Mölnerud —Löfstafors	4.—
7. Månserud—Lysås	1.—
<u>Summa</u>	<u>24.3</u>

Järnskogs socken.

1. Mosstakan—Södra Lian	2.—
2. Mosstakan—Ulfshufdane— Saxebyn	4.—
3. Delbron—Norra Lian	3.—
4. Hojom—Tällesbyn—Stommen	3.—
5. Lässbyn—Remjöng	2.—
6. Lässbyn—Gällesbyn—Ströms- mark—Påterud	6.—
7. Koppoms Bruk—Stora Kopp- om—Lilla Koppom	2.—
8. Gräfbacka—Kronan	4.—
<u>Summa</u>	<u>26.—</u>

Skillingmarks socken.

1. Landsvägen vid Lierne—Hölp- sjön	5.—
<u>Summa</u>	<u>5.—</u>

Sammandrag.

1. Omlagda vägar in- delta	138.—	425.—
2. Icke omlagda (bac- kiga) vägar indelta	258.—	135.—
<u>Summa kilometer</u>	<u>396.—</u>	<u>560.—</u>

Icke indelta utfartsvägar.

1. Silleruds socken	84.—	5.—
2. Silbodals »	16.—	5.—
3. Blomskogs »	23.—	
4. Trankils »	14.—	5.—
5. Holmedals »	17.—	
6. V:a Fågelvikssocken	22.—	
7. Töcksmarks »	22.—	
8. Östervallskogs »	20.—	
9. Karlanda »	24.—	3.—
10. Järnskogs »	26.—	
11. Skillingmarks »	5.—	
<u>Summa kilometer</u>	<u>274.—</u>	<u>18.—</u>

Nordmarks härads övre distrikts kronolänsmanskontor den 11 januari 1915.

A. Norelius.

Bil. 2.

Till Herrar kronolänsmän i Jösse härad.

I anledning till mig insänd skrivelse från riksdagsman hr Albert Mossberg, får jag om såväl de allmänna som enskilda vägarna inom Jösse härads väghållningsdistrikt meddela följande uppgifter:

Landsvägar, indelade	160,545 km.	
Bygdevägar, »	274,735 »	
D:o oindelade	35,854 »	471,134 km.
Därav nybyggda		<u>130,173 »</u>
Återstår gammal väg.....		340,961 km.

Lutningen på de gamla vägarna kan i värsta fall vara 1 : 5 à 6 och i medel-svåra fall 1 : 8 à 9.

Enskilda vägar, som kunna hänföras till utfartsvägar och sålunda tarva ett bättre underhåll, äro i längd 790 km. Dessutom finnas 760 km., dels mindre och dels obetydligt begagnade vägar, varå något underhåll icke kan vara att beräkna.

Arvika den 27 november 1914.

Alb. Nilsson.
Vägstyrelsens ordf.

Bil. 3.

Värml. Nysäter den 10 dec. 1914.

I anledning av skrivelsen rörande vägförhållandena inom Gillberga härad har jag äran meddela, att enligt vägdelningslängden utgjorde sammanlagda sta-tens vägar år 1908 236,486,4 meter, men härtill torde komma några 1000 meter till följd av backomläggningar och under arbete varande vägar.

Sedan år 1908 nyanlagda vägar torde ej överstiga 3,5 nymil.

Lutningsförhållandena kan jag såsom icke fackman ej uppgiva, men det finnes backar, med undantag av i Gillberga och Värneskogs socknar, som till följd av branthet och smalhet äro nästan ofarbara.

Vägbredden är olika och växlar mellan 3 till 6 meter, upptagen i vägdel-ningslängden, särskilt omnämnd i »Beskrivning över allmänna vägar 5,34 (18 fot)».

De enskilda vägarnas längd, vilka delvis äro indelta till allmänt underhåll hemmanen emellan, utgöra minst 25 nymil. Dessa synas av särskild nämnd. Från nyanlagda vägars längd avgår omkring 2,2 nymil, som kommit Värneskogs socken till godo.

Stora vägföretag hava vi snart förhoppning erhålla statsanslag till och väg-skatten stiger.

Högaktningfullt

F. W. Norqvist.

(Kronolänsmän o. utmättningsmän.)

Bil. 4.

Besvarande Eder skrivelse av den 18 d:s till kronolänsmannen C. F. Noréus får jag meddela.

Sammanlagda väglängden av allmänna vägar inom Näs härad utgöra 16,8 nymil, landsväg 11,2 och s. k. bygdeväg 5,6.

Vägarnes bredd är den, vilken de av ålder haft, som nog i allmänhet understiger 6 meter. De på senare åren anlagda vägarne, vilkas längd utgöra ca 5 nymil, hava en bredd av 6 meter. Backiga vägar förekomma undantagsvis här på Näset. Där backar förekomma — vägen från Kila kyrka över Svanskogsfjället samt vägen från Säffle till Värmland—Nysäter, öster om Harefjorden — äro dessa att likna med vägen över Blomskogsfjället till Lennartfors.

De enskilda vägarna inom Näs härad hava en längd av ungefär 20 nymil.

Högaktningsfullt

N. G. Johnson.
